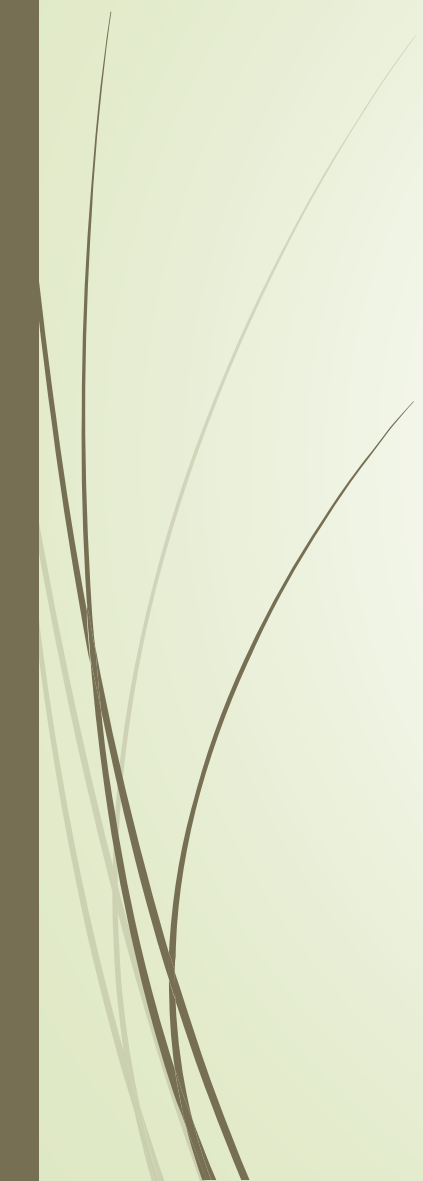

Η χρήση των πηγών και των αρχείων

Δρ Αρχοντία Πολυζούδη, αρχαιολόγος

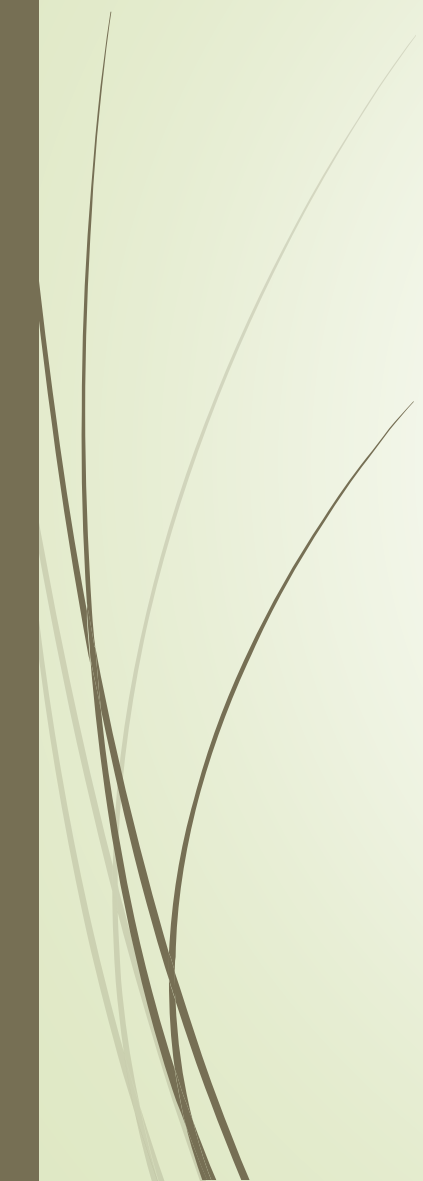
ΥΠΠΟΑ-Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής & Αγίου Όρους

Οι επιστήμες που μελετούν τις κοινωνίες του παρελθόντος αναζητούν **ίχνη** και **μαρτυρίες** που άφησαν οι κοινωνίες αυτές, προκειμένου να σκιαγραφήσουν το **οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό** τους γίνεσθαι. Κάθε είδους υλικό από το οποίο μπορεί να προκύψει γνώση ονομάζεται **πηγή**.

► Πρωτογενείς

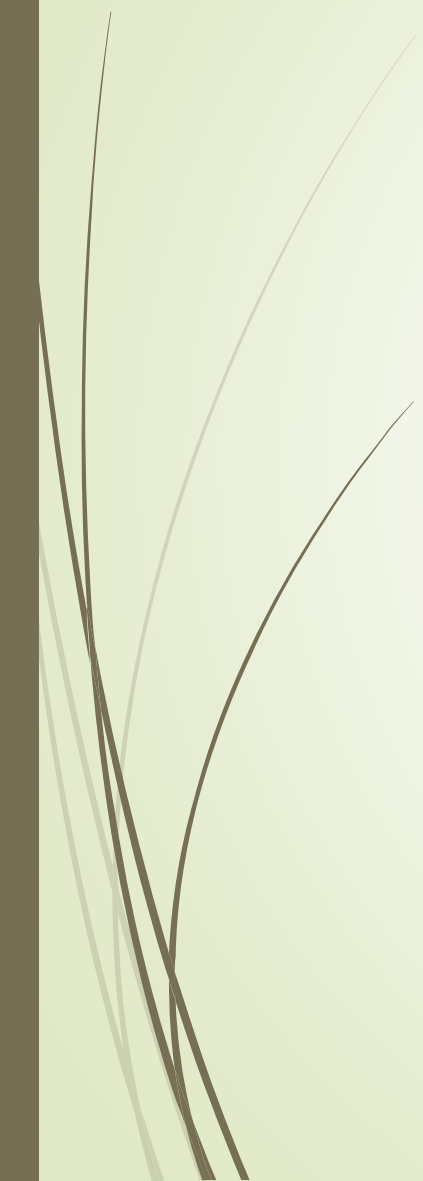
- πρωτότυπα κείμενα
  - προφορικές αναφορές
  - έγγραφα
-

▸ Δευτερογενείς

- Ερμηνείες και αναφορές σε πρωτογενείς πηγές
-

-
-
- Η μεθοδική και εξαντλητική μελέτη τους αποτελεί προϋπόθεση κάθε ιστορικής έρευνας

-
-
- ▶ Οι μαρτυρίες που αντλεί ο ιστορικός από τις πρωτογενείς πηγές διακρίνονται σε **εκούσιες** και **ακούσιες**
  - ▶ Εκούσια ....Πληροφορία που παρέχει ένα έγγραφο σύμφωνα με τις προθέσεις του συντάκτη
  - ▶ Ακούσια ....Μαρτυρία που υπάρχει ανεξάρτητα από τις προθέσεις και τις προκαταλήψεις του συντάκτη ενός εγγράφου

Storia del Regno di Sicilia

Capitolo del Regno di Sicilia

Il Re Carlo primo per via di un... (beginning of the text)

... (middle section of the text)

... (lower middle section of the text)

... (bottom section of the text)

... (beginning of the text on page 31)

... (middle section of the text)

... (lower middle section of the text)

Έγγραφα και Μνήμη Οι άνθρωποι και τα μνημεία μέσα από τους θησαυρούς των αρχαίων της αρχαιολογικής υπηρεσίας

Ποια ενδοσφαιρική μπορεί να παρουσιάσει μια έκθεση αφιερωμένη σε αρχαϊκό υλικό;

Σε πρώτη ανώνυμη περιγραφή, παύσο, στην πραγματικότητα, το αρχαϊκό υλικό μπορεί να αποτελέσει πηγή πολύτιμων πληροφοριών με ιστορική αλλά και συναισθηματική αξία. Τα έγγραφα και οι φωτογραφίες αποκαλύπτουν στιγμή μιας ολοκληρωμένης ιστορίας ή πολλών παράλληλων και διαδοχικών ιστοριών με πλευρές άλλως μακριές και άλλως στενές.

Μέσα από τις αφηγήσεις του αρχαϊκού υλικού, σχεδόν ξανάζων, οι άνθρωποι πίσω από τα έγγραφα, τα σχέδια, τις φωτογραφίες. Άλλωστε, τα μνημεία δεν είναι απλώς κβίλιο διαφόρων των υλικών περιεχομένων της πολιτιστικής μας κληρονομιάς αλλά και τόποι καταγραφής και αναπαραγωγής της συλλογικής μνήμης. Έτσι, το αρχαϊκό υλικό θεωρείται ένα σημαντικό κομμάτι της διαδικασίας διατήρησης της μνήμης και δεσπόζει να συμμετέχει στο μουσειακό γεγονός.

Η μέλη των εγγράφων του ιστορικού αρχαίου της αρχαιολογικής υπηρεσίας αποκαλύπτει πτυχές σημαντικές για την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μας.

- Αναδεικνύονται οι προσπάθειες που καταβλήθηκαν από την ίδρυση του νεότερου ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα, για την προστασία και την ανάδειξη των αρχαιοτήτων, συχνά κάτω από συνθήκες αντίξοες.
- Παράκολλοιθούνται όλες οι μεγάλες τομές της ελληνικής ιστορίας στα νεότερα χρόνια.
- Διακρίνονται οι στόχοι της αρχαιολογικής υπηρεσίας, οι οποίοι επαναπροσδιορίζονται παράλληλα με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές συνθήκες.
- Αξιολογείται, έτσι, πιο δίκαια απ' ό, τι σινηθίζεται, το έργο ή οι παραλείψεις της ελληνικής πολιτείας στον τομέα της διαχείρισης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ελπίζουμε, οι επισκέπτες της έκθεσης να συμμεριστούν τη συγκίνηση που νιώθουμε, όταν διαπιστώνουμε ότι σελίδες της αρχαιολογικής ιστορίας της Ελλάδας έχουν γραφτεί χάρη σε μικρούς «θησαυρούς» των αρχαίων.

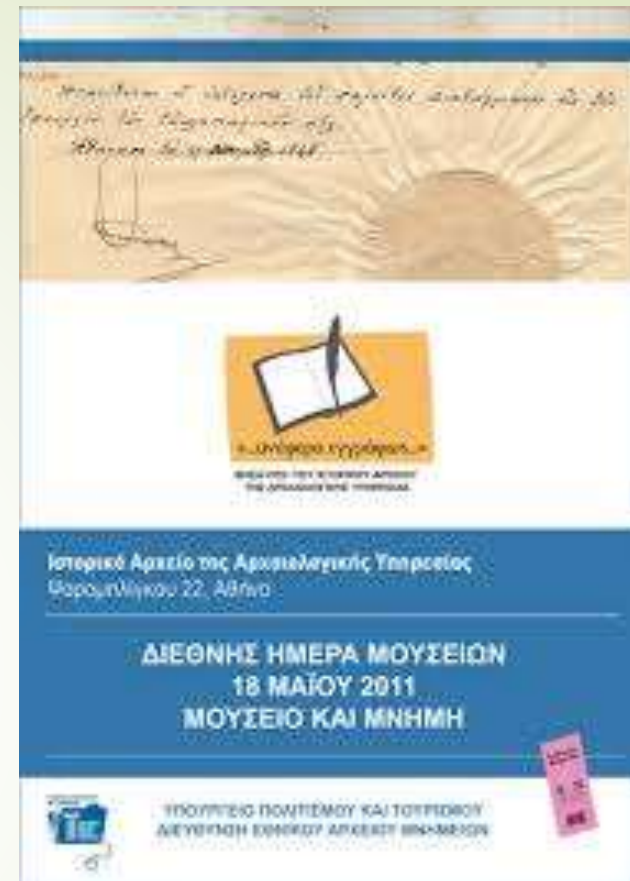
Τελικά, τα κάθε είδους τεκμήρια είτε είναι έργα τέχνης είτε καθημερινά χρηστικά αντικείμενα ή έγγραφα, φωτογραφίες και αποκόμματα εφημερίδων μπορεί να ιδωθούν ως «μνημεία» των πράξεων και των σκέψεων των ανθρώπων και έτσι να βρουν τη θέση τους στα μουσεία, ενισχύοντας τη μνήμη της σύγχρονης κοινωνίας, δηλαδή τους δεσμούς της με το παρελθόν. Άλλωστε κοινωνία χωρίς παρελθόν δεν μπορεί να έχει ούτε παρόν ούτε μέλλον.

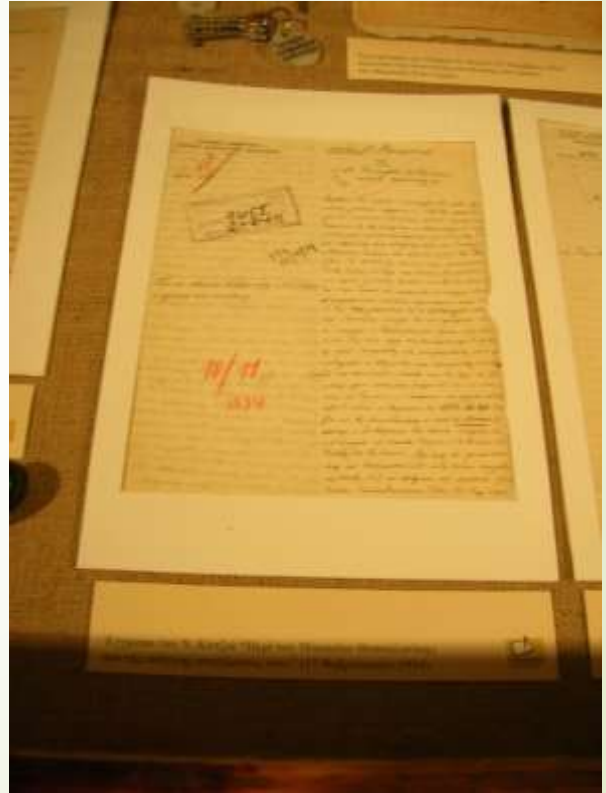
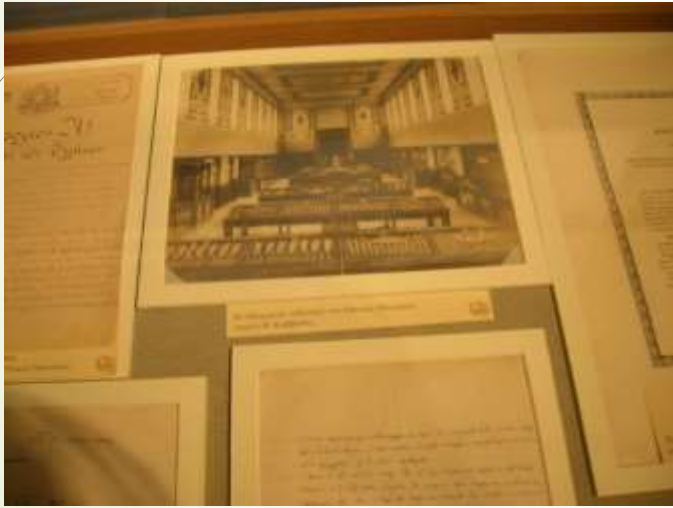
Έκθεση – «...ανέφερα εγγράφως...»

«Ανέφερα εγγράφως...» τιτλοφορείται η έκθεση με θησαυρούς του Ιστορικού Αρχείου της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας αναδεικνύοντας μέσα από έγγραφα, κείμενα εσωτερικής αλληλογραφίας, σχέδια, λιγοστές φωτογραφίες και αντικείμενα την πλούσια «εσωτερική» ιστορία της αρχαιολογίας και μουσειολογίας από την ίδρυση του ελληνικού κράτους μέχρι σήμερα.

Χρήση πηγών

- Χρονολογία.....πότε χρονολογείται η πηγή
- Προέλευση.....από πού προέρχεται
- Είναι πρωτότυπη;
- Συσχετισμός (θέμα, σκοπός, τί αφορά, πώς θέλουμε να την αξιοποιήσουμε)
- Διασταύρωση
- Επαλήθευση-Επιβεβαίωση πηγών

Αρχείο Loch

Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκιδικής και Αγίου Όρους

Καταγράφονται όλες οι πληροφορίες σχετικά με το αντικείμενο (υλικό και άυλο) του αρχείου

Δελτία καταγραφής και τεκμηρίωσης

ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ & ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΝΟΜΟΣ-ΕΠΑΡΧΙΑ:

ΠΟΛΗ-ΧΩΡΙΟΝ:

ΟΝΟΜΑ ΜΝΗΜΕΙΟΥ:

ΘΕΣΗ-ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ:

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ:

ΥΛΗ:

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ:

ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ:

ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΗ:

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ – ΣΥΝΤΑΞΗ ΔΕΛΤΙΟΥ:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:

ΓΕΝ. ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ:

ΑΡ. ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ:

ΑΡ. ΑΡΝΗΤΙΚΟΥ ΦΙΛΜ:

- ▶ περ. 1930
- ▶ Φωτογραφική συλλογή Loch, παραδόθηκε στην κ. Φανή Μητροπούλου (περ.1985), παραδόθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία
- ▶ Θέμα, τι εικονίζει
- ▶ Πως θα την αξιοποιήσουμε (σκοπός, θεματολογία....)
- ▶ Υπάρχουν και άλλες παρόμοιες? (επαλήθευση, πρόσθεση στοιχείων, πληροφοριών, διασταύρωση...)

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα
για παιδιά των δημοτικών σχολείων

Θεματική ενότητα Α

“ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΑ
ΠΑΛΙΑ...”

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα
για παιδιά δημοτικών σχολείων

Θεματική ενότητα Β

“ΟΜΟΡΦΗ ΠΟΥ’ΝΑΙ
Η ΠΑΣΧΑΛΙΑ...”

Λατρεία και Μουσική
στη Χαλκιδική

Με αφορμή τη φωτογραφική έκθεση που δημιουργήθηκε από το υλικό που συνέλεξαν οι μαθητές.....
εκπαιδευτικό πρόγραμμα

Υπουργείο Πολιτισμού

Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων

Προστασία υλικής και άυλης πολιτιστικής
κληρονομιάς

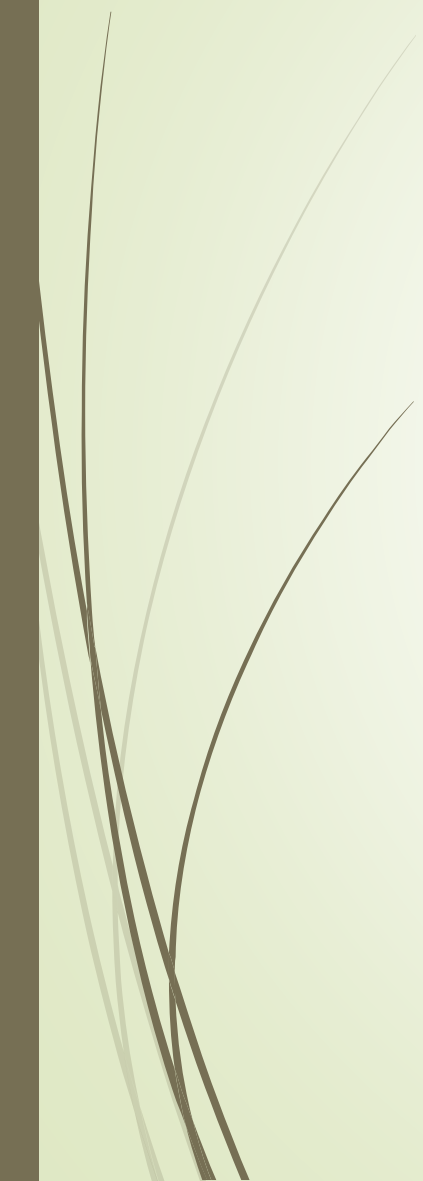
UNESCO 2003

**Convention for the Safeguarding of the Intangible
Cultural Heritage**

**Σύμβαση για τη διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής
κληρονομιάς**

Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση με το Ν. 3521 (Φ.Ε.Κ.
275/Α/22-12-2006).

-
-
- «Οι τρόποι για να διαβαστεί μία πηγή είναι πολλοί και διαφορετικοί και προσδιορίζονται ακριβώς από εκείνο που ψάχνει κάθε φορά ο ιστορικός. Νέες αναγνώσεις πηγών που επιζητούν να απαντήσουν σε νέα ερωτήματα δίνουν νέα πορίσματα που ανατρέπουν τα παλαιότερα ή φωτίζουν νέες όψεις που συμπληρώνουν την εικόνα του παρελθόντος. Από την άλλη, νέες πηγές επιστρατεύονται για να τεκμηριώσουν τις νέες υποθέσεις εργασίας.» (Αβδελά, 1998, 90-91)

Σας ευχαριστώ